

Základní škola a Mateřská škola Partutovice, okres Přerov,
příspěvková organizace

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

...CO DĚLAT KDYŽ...

Vypracovala	Mgr. Kateřina Šubová, ředitelka školy
Účinnost	24. 10. 2019

Krizový plán byl zpracován na základě Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j.: 21291/2010-28, ve znění pozdějších předpisů a Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j.: MŠMT – 21149/2016, ve znění pozdějších předpisů.

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na předcházení rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- záškoláctví
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- spektrum poruch příjmu potravy
- sexuální rizikové chování

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu rizikového chování mezi žáky.

1. Záškoláctví

- ✓ viz školní řád omlouvání absence
- ✓ zákonný zástupce musí omluvit žáka prokazatelným způsobem (telefonicky do kanceláře školy, třídnímu učiteli, písemným vzkazem, apod.) do 3 dnů od počátku absence
- ✓ pokud žák není omluven, třídní učitel po uplynutí 3 dnů neprodleně kontaktuje zákonné zástupce a dotazuje se na příčinu absence žáka, upozorní zákonné zástupce na nedodržení povinnosti omluvení absence, při telefonickém kontaktu zaapíšíme hovor do svého sešitu
- ✓ při zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel výchovného poradce, školního metodika prevence /jde-li o zvýšenou nepřítomnost jen některého předmětu, má tuto povinnost kterýkoli učitel
- ✓ při zvýšené omluvené nepřítomnosti třídní učitel ověřuje věrohodnost absence (škola může požadovat doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem), přiblíží-li se omluvená absence 50%, upozorní dopisem zákonného zástupce na možnost odložení hodnocení žáka v konkrétních předmětech
- ✓ žák nepředloží do 3 dnů školního vyučování po návratu do školy omluvenku zapsanou v žákovské knížce (předložit by měl ihned po návratu do školy)
- ✓ třídní učitel postupuje dle počtu neomluvených hodin podle školního řádu
- ✓ rozpracování kázeňských opatření, nahlásí výchovnému poradci

1. KROK neomluvená absence do 10 h - řeší třídní učitel

- ✓ třídní učitel oznámí neprodleně zákonnému zástupci žáka a výchovnému poradci
- ✓ doporučeným dopisem pozve zákonného zástupce k pohovoru se žákem (zapsat na formulář a zápis předat výchovnému poradci)
- ✓ pohovor: důvod nepřítomnosti, způsob omlouvání, možné důsledky v případě nárůstu neomluvené absence, způsob nápravy – opatření (včetně možnosti PPP, SVP) povinnost stanovená zákonem: žáci studenti jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat zákon 561/2004 Sb. - zákonní zástupci jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy zákon č.561/2004 Sb. - přestupku se dopustí ten, kdo zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka zákon 200/1990 Sb
- ✓ zákonný zástupce zápis z pohovoru podepíše a obdrží kopii zápisu, odmítnutí podpisu nebo převzetí zápisu se do zápisu zaznamená.

2. KROK neomluvená absence nad 10 h

- ✓ třídní učitel neprodleně oznámí výchovnému poradci a zákonnému zástupci žáka
- ✓ ředitelka školy svolává výchovnou komisi (účastníci dle závažnosti: ředitelka školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce školské školy, zástupce OSPODu – dle závažnosti a charakteru absence)
- ✓ výchovný poradce pozve zákonného zástupce na výchovnou komisi doporučeným dopisem
- ✓ výchovný poradce zpracuje vyjádření k případu záškoláctví

- ✓ z výchovné komise je proveden zápis + opatření, případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonným zástupcem se zaznamená, každý účastník komise obdrží kopii zápisu
- ✓ výchovný poradce nebo školní metodik prevence sleduje a vyhodnocuje další absence daného žáka

3. KROK neomluvená absence nad 25 h

- ✓ třídní učitel od výchovné komise spolupracuje pravidelně s výchovným poradcem /vyhodnocují společně přijatá opatření/, neprodleně oznámí další neomluvenou absenci výchovnému poradci i zákonnému zástupci žáka,
- ✓ výchovný poradce připraví veškeré podklady a dokumentaci a ředitelka školy zašle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací OSPODu a Odboru školství MěÚ Hranice

4. KROK v případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku

- ✓ třídní učitel pravidelně spolupracuje s výchovným poradcem, neprodleně informuje o další neomluvené absenci, společně vyhodnocují přijatá opatření
- ✓ výchovný poradce připraví podklady pro druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR (počet neomluvených hodin přesáhne 50 h), případ bude řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu.

2. Šikana

Šikana = jakékoli chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí, nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování, sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou žáků. Závažnost šikany spočívá v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví. Označením „šikana“ šetřit a rozumně a uvážlivě volit slova Trestní zákon ČR nezná slovo šikana a nevykládá ho!!! Pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc. Učitel nebo vychovatel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení nebo nepřekažení trestného činu!

PRACOVAT VE DVOJICI NEBO TÝMU VE SLOŽENÍ: ředitelka školy (nebo její zástupce), třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, externí odborník)... Rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi – zvláště (NIKDY NE KONFRONTACE OBĚŤ A AGRESOR!!!)

1. KROK Vyšetřování šikany

- ✓ Vždy dejte najevo, že jste ten správný člověk, kterého si žák vybral. Vaším úkolem není problém vyřešit, ale nabídnout krizovou intervenci, jejíž cílem je navázat kontakt a hledat další adekvátní kroky. Zdůrazněte, že dítě není na problém samo!

- ✓ Třídní učitel (nebo jiný učitel, kterého si žák vybral) provede podrobný zápis, případně nabídne dítěti hned na začátku pomoc výchovného poradce, ŠMP. pokusí se zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a jak často trvá, proč oběti ubližovali, opatření, jak lze násilí v budoucnu zabránit.
- ✓ Informuje neprodleně ŠMP, prodiskutuje další postup. Jde-li o jiného než třídního učitele, informuje též třídního učitele a společně sledují účinnost opatření.
- ✓ Dle domluvy s ŠMP zajistí TU individuální schůzky s rodiči aktérů případu, seznámení s případem a opatřeními, které škola přijme, zápis z jednání.
- ✓ Třídní učitel pracuje se třídou dle doporučení ŠMP a vyhodnocuje přijatá opatření společně s ŠMP.

2. KROK

- ✓ Při zjištění závažnějšího stupně šikany předá třídní učitel šetření ŠMP, který vede individuální popřípadě konfrontační rozhovory se svědky, případně s agresory.
- ✓ ŠMP informuje neprodleně ředitelku školy.
- ✓ Pokusí se zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a jak často trvá, proč oběti ubližovali, jak lze násilí v budoucnu zabránit TU zajistí společně s ŠMP individuální schůzky s rodiči aktérů případu, přítomni dle závažnosti oba zákonní zástupci dítěte, ŘŠ, TU, VP, ŠMP, seznámení s případem a opatřeními, které škola přijme, provede zápis z jednání, dohoda o vzájemné informovanosti mezi TU, ŠMP a zákonnými zástupci žáků.

Dle závažnosti – svolání mimořádné třídní schůzky, informace učitelskému sboru-mimořádná schůze, přednesení případu, výchovná opatření, způsob práce s klimatem třídy. Domluva pedagogů na spolupráci – práce s třídním kolektivem pod vedením ŠMP a výchovného poradce. Výchovná opatření dle školního řádu + další možnosti navrhované ŠMP:

- ✓ převedení do jiné třídy
- ✓ doporučení zákonným zástupcům obětí i agresorů návštěvy SVP
- ✓ doporučení zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt v diagnostickém ústavu
- ✓ podání návrhu OSPODu k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření cí ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu
- ✓ vyrozumění Policie ČR oběť šikanování
- ✓ nabídka psychoterapeutické péče PPP nebo jiného pracoviště Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu je ředitelka školy povinna oznámit tuto skutečnost Policii ČR.

3. Agrese ve škole

Verbální agrese jsou velmi častým jevem. Je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Děti budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí a je nutné, aby si byly vědomy toho, že se jedná o nepřijatelné chování a měly tedy potřebu vulgární mluvu na veřejnosti skrývat. Řeč je natolik spjata s myšlením, že velkorysá společenská tolerance užívání nejhrubších výrazů s sebou nutně nese i hrubé chování.

Primární prevence agrese

- ✓ Podporou tolerance, vědomím sounáležitosti a spoluprací mezi žáky.
- ✓ Posilováním dobrých vztahů ve třídě i ve škole, podporou zdravého klima ve třídách, ve škole.
- ✓ Doporučený postup při verbální agresi
- ✓ Stanovit ve třídě obecná pravidla soužití, jako vyjádření morálních hodnot. Tato pravidla tvořit
- ✓ společně se žáky a jasně v nich deklarovat požadavek slušného mluvení a chování.
- ✓ Mladší děti trpělivě opravovat a dávat jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.
- ✓ Pokud žákovo chování a jednání ohrožuje bezpečnost a zdraví jeho, ostatních žáků, vyučujících, zaměstnanců školy jiných osob, je škola povinna uvědomit zákonného zástupce případně
- ✓ doporučit odbornou péči. Dle konkrétních okolností je třeba přivolat i OSPOD či orgán Policie ČR apod.

4. Nekázeň

Nekázeň je opakem neboli protikladem kázně. Je ovšem nutné si uvědomit, co je vlastně kázeň a mít tento fakt přesně stanoven. Nekázeň je tedy porušení kázně, což v realitě znamená nedodržení určitého pravidla či normy. Jejich nedodržení se zpravidla odehrává s určitým sociálním jednáním. Toto sociální jednání pak nazýváme kázeňský přestupek. Kázeňský přestupek je tak porušení určitých norem, pravidel či očekávaných sociálních rolí jedince.

Podmínky stanové školním řádem pro kázeň ve škole

Žák je povinen:

- a) docházet do školy a vzdělávat se,
- b) dodržovat školní řád, předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byl seznámen,
- c) plnit pokyny pedagogických pracovníků školy v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.

Žák se ve škole chová v souladu s obecnými pravidly společenského chování k dospělým i jiným žákům, řídí se pokyny a doporučeními pedagogických i provozních pracovníků, dodržuje školní řád a řády odborných učeben. Chová se tak, aby neohrozil zdraví svoje, ani jiných osob. Udržení kázně je zpravidla v kompetenci třídního učitele, či jiného vyučujícího, který se s nekázní setkal. Míra a úroveň nekázně je různorodá a je potřeba k ní přistupovat s ohledem na žáka, okolnosti, situace, závažnost, opakovanost. Zpravidla stačí postihy v rámci školy dle Školního řádu.

Postup při zjištění nekázně ve škole a v případě opakovaného problémového chování (opakované porušování školního řádu)

- ✓ Pohovor se žákem – mezi pedag. pracovníkem, žákem, výchovným poradcem s cílem spolupráce na bázi domluvy.
- ✓ Jednání s žákem a zákonným zástupcem - problémové chování je řešeno v rámci školy mezi pedag. pracovníkem, žákem, jeho zákonným zástupcem, výchovným poradcem. Cílem je dohoda na společném postupu při řešení nekázně (motivovanost a kompetence zákonných zástupců žáka, zvýšení kontroly a tlaku na změnu).
- ✓ Jednání výchovné komise - tvoří ji ředitelka školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, žák a jeho zákonný zástupce. Tato komise je obvykle posledním pokusem školy řešit potíže s žáky, než se obrátí na další orgány, jako jsou odbor sociálně právní ochrany dětí, Policie ČR apod. Z jednání se pořizuje zápis, který všichni přítomní podepisují. Tento zápis slouží jako podklad pro další orgány, které škola informuje o svém postupu.
- ✓ Postoupení případu další straně – po aktuálním využití dostupných způsobů řešení problémového chování žáka a možnosti podpory zákonných zástupců je případ předán do kompetence další straně – OSPOD, PPP, SVP apod.

5. Návykové látky

Žádnou látku, tekutinu, tabákový či jiný výrobek nelikvidovat, netestovat a nezkoumat, odebrat žákovi v přítomnosti svědků, uvědomit vedení školy a uložit jako důkaz.

Pokud je žák látkou intoxikován, předat ji přivolanému lékaři.

Sepsání záznamu

1. Datum, čas, místo, popis situace, zúčastněné osoby
2. Pokud zabraňuji další konzumaci látky - žák ji má dobrovolně vydat, předat (konkrétní zápis „žák dobrovolně předal, vydal konzumovanou látku“)
3. Pokud žák odmítne podepsat- konkrétní zápis, „žák byl s obsahem textu srozuměn, ale odmítl jej podepsat“
4. Rozhovoru i zápisu je přítomna další osoba - ředitelka školy nebo její zástupce (popř. jiná učitelka) Jednání vždy jen se zákonným zástupcem žáka.
Volání lékaře, záchranné služby „**Nevíme, co žákovi je, ale je ohrožen na zdraví a životě**“
5. Konzumace tabákových výrobků ve škole

Další postup řešení

- ✓ Zabránit v další konzumaci- tabákový výrobek odebrat.
- ✓ Učitel sepíše stručný záznam s popisem situace (svědci) a vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek), návrhem opatření a podpisem žáka. Informuje třídního učitele a ŠMP – školní metodik prevence založí zápis, třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka.
- ✓ ŠMP o situaci informuje vedení školy.
- ✓ Sankce stanovené školním řádem při konzumaci tabákových výrobků – viz školní řád.
- ✓ Jestliže se jednání opakuje, vyrozumí ŠMP orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
- ✓ Škola poskytne uživateli, zákonným zástupcům odborné informace o možnostech odborné pomoci řešení nastalé situace.

Konzumace alkoholu ve škole (stejně tak i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu). Zabránit v další konzumaci- alkohol odebrat.

- ✓ Není-li žák v ohrožení života, informovat zákonné zástupce, že není způsobilý k pobytu ve škole, pokud není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností, požádá o pomoc a vyčká jeho pokynů.
- ✓ V případě ohrožení zdraví, případně života žáka volat lékařskou pomoc ihned a informovat vedení školy a zákonné zástupce žáka.
- ✓ V případě podezření na intoxikaci žáka může osoba ve škole pověřená provést orientační test na přítomnost alkoholu, ale jen jestli zákonní zástupci podepsali souhlas.
- ✓ Učitel sepíše stručný záznam o události s popisem situace (svědci) a vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol) a podpisem žáka – předá ŠMP k založení. ŠMP informuje vedení školy a stanoví opatření, která dále sleduje.
- ✓ Třídní učitel navrhne sankce dle školního řádu. Jestliže se jednání opakuje, vyrozumí učitel ŠMP a ten informuje vedení školy i orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

- ✓ ŠMP poskytne uživateli i zákonným zástupcům odborné informace o možnostech odborné pomoci řešení nastalé situace a sleduje přijatá opatření a jejich účinnost. Konzumace Omamné a psychotropní látky (OPL).
- ✓ V případě ohrožení zdraví, případně života žáka, volat ihned lékařskou pomoc a informovat vedení školy a zákonné zástupce žáka.
- ✓ Sepsat stručný záznam s popisem situace (svědci) a vyjádřením žáka (odkud, od koho má OPL) a podpisem žáka – školní metodik prevence založí.
- ✓ ŠMP o situaci informuje vedení školy a splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.
- ✓ Uživatel je nebezpečný jen sobě - porušení školního řádu, distributor všem - trestný čin!
- ✓ ŠMP poskytne uživateli, zákonným zástupcům žáka odborné informace o možnostech odborné pomoci řešení nastalé situace.
- ✓ Třídní učitel navrhne sankce dle školního řádu.

Nález OPL ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní

- ✓ Látku nelikvidovat, netestovat a nezkoumat.
- ✓ Ihned uvědomit vedení školy.
- ✓ Za přítomnosti vedení školy vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů, obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru.
- ✓ O nálezů vyrozumět Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní

- ✓ Látku nelikvidovat, netestovat a nezkoumat.
- ✓ Ihned uvědomit vedení školy.
- ✓ Za přítomnosti vedení školy sepsat záznam- datum, čas a místo nálezů, vzhled látky, kdo ji objevil, za jakých okolností, kde a u koho, vyjádření žáka (kde a jak látku získal) a jeho podpis, svědci, 3 podpisy na záznamu.
- ✓ O nálezů vyrozumět Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky, informovat zákonné zástupce.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe

- ✓ Informovat vedení školy.
- ✓ Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- ✓ Ihned policii vyrozumět a konzultovat další postup, informovat zákonné zástupce žáka.
- ✓ Žáka izolovat od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít pod dohledem.
U žáka v žádném případě neprovádět osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí. Distribuce OPL Distribuce i přechovávání OPL je protiprávní jednání- může být kvalifikována jako trestný čin přechovávání.

6. Krádež

- ✓ O události pořídí učitel záznam na základě výpovědi poškozeného a svědků, pokusí se na místě odhalit viníka.
- ✓ Není-li znám viník, oznámí krádež vedení školy a předá záznam o krádeži na základě výpovědi poškozeného.
- ✓ Vedení školy rozhodne o předání Policii ČR nebo poučí zákonného zástupce žáka o této možnosti.
- ✓ Je-li pachatel znám, nahlásí vedení školy věc orgánu sociálně-právní ochrany a Policii ČR a učitel předá záznam ŠMP, který stanoví nápravná opatření a zajistí jejich sledování.
- ✓ Třídní učitel navrhne sankce dle školního řádu. Vznik škody vinou žáka (vandalismus i neúmyslné poškození)
- ✓ O události pořídí učitel neprodleně záznam na základě výpovědi poškozeného a svědků, pokusí se odhalit viníka. Vyšetřování neodkládá.
- ✓ V případě, že je viník odhalen, může na něm (jeho zákonném zástupci) škola dle školního řádu vymáhat náhradu škody (i soudní cestou).
- ✓ Třídní učitel navrhne sankce dle školního řádu.
- ✓ Doporučení odborné pomoci

7. Fyzické týrání a zneužívání dětí

Za fyzické (tělesné) týrání považujeme vědomé tělesné ublížení dítěti anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte – pokud je jasné či existuje důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo mu vědomě nebylo zabráněno. Tělesné týrání se rozlišuje podle své povahy na aktivní a pasivní.

Příznaky a změny chování při fyzickém týrání

- ✓ Poranění nebo popáleniny na kůži dítěte nevysvětlitelného původu, zvláště vyskytují-li se opakovaně.
- ✓ Nepravděpodobná zdůvodnění těchto poraněných dítětem, či o ně pečující dospělou osobou.
- ✓ Nechuť dítěte o těchto poraněních hovořit.
- ✓ Lysiny, pohmožděniny.
- ✓ Neochota dítěte odhalovat tělo (v teplých dnech), strach ze svlékání (před hodinou TV).
- ✓ Škrábance, vyražený nebo ulomený zub, natržený ušní boltec, opakované zlomeniny, poranění měkkých částí dutiny ústní.
- ✓ Strach z rodičů, neochota a rozladěnost před návratem domů.
- ✓ Sklon k sebetrýznění.
- ✓ Agresivita vůči ostatním.
- ✓ Útěky z domova, záškoláctví.
- ✓ Zhoršení (náhlé) prospěchu.
- ✓ Náhlá ztráta kamarádů (sociální izolace).
- ✓ Obtíže v sociální komunikaci, vyhýbavé chování.
- ✓ Snížené sebehodnocení dítěte.

Postupy při řešení fyzického týrání

- ✓ Zajištění výpovědí případných svědků.
- ✓ V případě, že žádní svědci nejsou nebo jsou nevěrohodní, okamžitě kontaktovat OSPOD . Není nutný předchozí kontakt s rodiči, vždy je na prvním místě ochrana bezpečí dítěte.

8. Sexuální zneužívání dětí

Za sexuální zneužívání dětí je považováno jakékoli nepatřičné vystavení dítěte sexuálnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli sexuální dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoli, kdo se s dítětem dostal do nějakého kontaktu. Pohlavní zneužívání se dělí na dotykové a bezdotykové.

Příznaky sexuálního zneužívání dětí

- ✓ Poranění pohlavních orgánů
- ✓ Záněty pohlavních orgánů.
- ✓ Předčasné zahájení sexuálního života.
- ✓ Bolesti břicha.
- ✓ Noční pomočování.
- ✓ Poruchy příjmu potravy.
- ✓ Lítostivost, plačtivost.
- ✓ Smutek, apatie, deprese.

- ✓ Vztek, hněv, agrese.
- ✓ Po vyučování nespěchá domů.

Primární prevence zneužívání dětí

Primární nespecifická prevence spočívá v posilování sebevědomí dítěte, schopnosti říci „ne“, podpoře funkčních sociálních vztahů aj. V rámci prevence by se škola měla zaměřit zejména na rozvoj schopnosti řešit konfliktní situace nenásilným a bezpečným způsobem. Děti by měly mít informace o nebezpečných situacích, kdo jim a jak může pomoci v případě ohrožení. Primární prevence specifická spočívá zejména v seznámení dětí s jejich právy a povinnostmi a to adekvátně jejich věku.

Děti by měly být seznámeny zejména s tím, že:

- ✓ domácí násilí má různé formy
- ✓ násilné chování v rodině není omluvitelné
- ✓ za násilí může ten, kde jej koná, protože si sám volí, jak se bude chovat
- ✓ každý má právo rozhodovat o sobě samém
- ✓ na koho se v rámci školy mohou obrátit se svými starostmi (školní psycholog, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel, ten, komu dítě důvěřuje)
- ✓ jak říci NE
- ✓ jak vypadají zdravé a nezdravé vztahy
- ✓ proč si někdo nechá násilí líbit a nedokáže říci „Stop“
- ✓ jak zvládat vztek

Postupy při zjištění zneužívání dětí

- ✓ Při podezření, nebo když se dítě svěří pedagogovi a bude žádat pomoc, by měl učitel následné kroky diskutovat s výchovným poradcem metodikem prevence, psychologem a ředitelkou školy. Vyšetření je vhodné přenechat odborníkům, kteří zjistí, zda se jedná o důvodné podezření.
- ✓ Učitel by neměl nutit dítě mluvit o detailech, ale spíše mu naslouchat a zprostředkovat možnosti řešení situace. Pokud se dítě učiteli svěří nebo učiteli něco naznačí, učitel by měl dítěti naslouchat, snažit se mu porozumět, věřit mu. Po uskutečnění rozhovoru by si měl vše zapsat.
- ✓ V procesu ochrany dítěte z pohledu pedagoga by také neměl chybět rozhovor s rodiči dítěte. Účelem tohoto rozhovoru není pouze informovat rodiče o problému, ale i o doplnění dosavadních informací a potvrzení podezření, že je dítěti v rodině ubližováno.
- ✓ V kontaktu s rodiči by měl učitel postupovat maximálně opatrně, nevyslovovat žádné dohady ani obvinění. Rodičům pouze sdělí důvod obav o dítě, ale měl by se při tom vyhnout odkazům na sdělení samotného dítěte.
- ✓ V případě, že je podezření pravdivé a dítě je v rodině skutečně ohroženo, je pravděpodobné, že budou rodiče reagovat agresivně a zaujmou obrannou pozici ještě dříve, než je podezření zcela vysloveno.
- ✓ Pokud má pedagog podezření, že se násilí netýká jen dítěte, ale i jednoho z rodičů, je vhodné s ním hovořit také o samotě, bez potenciálního pachatele domácího násilí.
- ✓ V případě, že se dítě stalo obětí zneužívání mimo rodinu, budou rodiče pravděpodobně reagovat odlišně. Budou spolupracovat a uvítají jakékoli aktivity zaměřené na prokázání zneužívání, ubližování a ochranu dítěte. Zjištění, že bylo

jejich dítě fyzicky týráno, sexuálně zneužito je pro rodiče obrovský šok. Mohou prožívat návaly hněvu a agresivity spolu s pocity viny a selhání. V této situaci je vhodné jim doporučit návštěvu psychologa, jehož terapeutická první pomoc a péče je pro ně stejně důležitá, jako pro jejich dítě.

9. Syndrom CAN

Jedná se o známky poranění, například o modřiny, otoky, řezné rány, otisky dlaně a prstů, stopy po opaření, popálení cigaretou, lysinky ve vlasech, trvalý hlad, podvýživa, špatná hygiena, zkažené zuby, nedostatečné oblečení, vyčerpanost a přepracovanost, změny v chování, dlouhodobá depresivní nálada, stísněnost, nezájem o dění kolem, sebepoškozování, potíže se soustředěním, zhoršení prospěchu.

Změny v chování dítěte:

- ✓ celková stísněnost a nezájem o dění kolem,
- ✓ zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými,
- ✓ úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob,
- ✓ odchodem domů po vyučování,
- ✓ sebepoškozování,
- ✓ útěky z domova
- ✓ opakovaná zranění včetně zlomenin,
- ✓ modřiny a otoky, otisky různých předmětů a rukou na těle,
- ✓ trvalý hlad, podvýživa vyčerpanost

Primární prevence syndromu CAN

V rámci všeobecné prevence je třeba zařadit tuto problematiku do výuky. Je třeba žáky informovat o:

- ✓ dětských právech, hranicích, které by neměl ani rodič překročit,
- ✓ co dělat, pokud se dítě setká s prvními projevy týrání, zneužívání či zanedbávání, tzv. tabu zónách na těle dítěte, na koho se obrátit.

Postupy při zjištění syndromu CAN

- ✓ Důležitá je všímavost pedagoga, zda dítě nese nějaké stopy týrání. Jde o změny chování žáka či o fyzické známky vypovídající o násilném zacházení s dítětem
- ✓ Vyučující informuje třídního učitele a výchovného poradce. Tyto dvě osoby sdělí podezření ředitelce školy.
- ✓ V týmu, na základě zjištění od dalších vyučujících dítěte, záležitost vyhodnotí a oznámí podezření OSPOD.
Tím splní OZNAMOVACÍ POVINNOST, která škole vyplývá dle § 10 odst. Č. 4, zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- ✓ Vyučující/třídní učitel se citlivým způsobem v soukromí může dítěte dotázat na jím zaznamenané projevy (o pohovoru učiní záznam). Je nutné respektovat případnou neochotu dítěte o věci mluvit. V případě sexuálního podtextu je nezbytné vyvarovat se podsouvání odpovědi dítěti, zaznamenat co nejpřesněji sdělení dítěte a dále doporučujeme věc více nerozebírat a neprodleně skutečnost oznámit na OSPOD
- ✓ Další kroky škola činí ve spolupráci s OSPOD či orgány činnými v trestním řízení. Při podezření z týrání, zvláště sexuálního zneužívání je kontaktování rodiny spíše nežádoucí. Naopak u zanedbávání je spolupráce školy a rodiny žádaná.

10. Poruchy příjmu potravy a sebepoškozování

Mezi poruchy příjmu potravy (PPP) patří mentální anorexie – bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. U PPP jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Nejčastěji se projevují během dospívání a ranné dospělosti, ale můžou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství.

Příznaky

- ✓ zvracení s jakoukoliv argumentací
- ✓ vnímá sebe sama jako příliš tlustou/tlustého
- ✓ nespavost, nesoústředěnost
- ✓ při vzniku onemocnění před pubertou je tato opožděna či zastavena
- ✓ kožní problémy a zhoršená kvalita vlasů Sebepoškozování je agresivní chování člověka, které je nasměrováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové.. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Postup při podezření nebo zjištění onemocnění

- ✓ informovat třídního učitele, výchovného poradce, metodika prevence a následně třídní učitel informuje rodiče
- ✓ rodiče informujeme vždy, když dítě výrazně zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací nebo se sebepoškozuje (stačí informace od vrstevníků)
- ✓ pokud rodiče odmítají řešit situaci, je nutné se spojit s pediatrem, popř. OSPOD (možnosti a limity pedagoga)
- ✓ doporučit nebo zprostředkovat kontakt s lékařem nebo psychologem

ZÁVĚR

S tímto dokumentem jsou seznámeni všichni zaměstnanci školy a je přístupný i na webových stránkách školy. Krizový plán bude doplňován či obměňován v případě výskytu nebo zvýšení určitého rizikového chování na škole